

דף נא.

עין משפט א.

חור"מ סימן רלב סעיף יא

יא. המוכר בהמה לחבירו לשחיטה ק, ושחטה ונמצאת טריפה אם נודע בודאי שהיתה טרפה כשלקחה כגון שניקב בית הכוסות והוגלד פי המכה שאז ידוע שיש לו שלושה ימים שניקב, אם קנאה בתוך שלושה ימים הרי זה מקח טעות וצריך להחזיר הדמים ר. ואם לא קנאה תוך שלושה ימים או שקנאה תוך ג' ימים ולא הוגלד פי המכה שאז הוי ספק ש אם ניקב תוך ג' אם לאו על הלוקח להביא ראיה ואם לאו יפסיד ת ויתן הדמים אם הם עדיין בידו.

עין משפט ב.ג.

יור"ד סימן נח סעיף יא

יא. קפצה מדעתה אפי' ממקום גבוה הרבה אין חוששין לה אפי' שאנו רואים שאינה יכולה לילך, לפיכך אם הניחה למעלה ובא ומצאה למטה ב אין חוששין לה.

ק. ה"ה קנאה לחרישה הוי מום שאינה בחזקת בריאות ודוקא כשהיא ודאי טריפה, אבל בספק אינו בטל המקח אבל כשקנאה לשחיטה, אפי' טריפה מחמת חומרא בעלמא המקח בטל, כיון שמ"מ אינו ראוי לאכילה כמבואר בסעיף י"ב. נתיבות ס"ק י'.
ר. מחולין נ' ע"א ורמב"ם פט"ז ממכירה הלכה ו'. וסוף פ"כ שם.
ש. דלפעמים אפי' אחר ג' ימים ג"כ אינו מגלד. סמ"ע ס"ק כ"ג.
ת. כיון שברשותו נולד הספק ועיין בסי' רכ"ד. סמ"ע ס"ק כ"ד. והוא מתוס' בחולין נ"א ע"א ד"ה המוציא דכאן נמצאו כאן היו וכשמואל שאמר כל הנולד הספק ברשותו עליו להביא הראיה מכתובות ע"ו. עיין באר הגולה ס"ק ה'.
ואם לפני ששחטה נשתתפו עמו אחרים ונמצאת טריפה על הדרך שאינו חוזר על המוכר, מ"מ פטור כלפי השותפין דעל דעת כן נשתתפו עמו שיהיה הפסד עליהם. כ"כ הפעמוני זהב מהרשב"ץ.
א. דכל שזה לדעתה מסתמא אמדה נפשה שלא תתרוקן מאותו גובה, ב"י וט"ז ס"ק י"ב, מחולין נ"א ע"א. ודוקא בלא היה גדר שם שיכולה למוד עצמה אבל היה גדר שמסתיר וקפצה חוששין לה. כף החיים אות ס"ז.
ואם רצו אחרי צבי וקפץ מלמעלה למטה חוששין לו דזה לא מיקרי מדעתו אלא בעל כורחו שרצו אחרי. כף החיים אות ס"ח.
ב. ואפי' אינה יכולה לילך ואפי' מצא שינוי באבריה, והמחמיר במצא שינוי באבריה תבא עליו ברכה. כף החיים אות ס"ד.
אבל אם ודאי אינה יכולה לעמוד צריכה בדיקה ואנו שלא בקיאים בבדיקה טריפה. כף

עין משפט ד.

יו"ד סימן לב פעיף ז

ז. בהמה שגוררת רגליה^א אין חוששין לה שמא נפסק חוט השדרה, אם לא שנודע שנפלה^ד.

הגה: ותולין שכאב הרגליים גורם לה וה"ה בעוף.

עין משפט הו.

יו"ד סימן נח פעיף ו

ז. אם עמדה והלכה כשרה ואין צריכה בדיקה, אע"פ שלא שהתה מעת לעת^ה והוא שהלכה הילוך יפה כדרכה אבל הלכה והיא צולעת^י צריכה בדיקה.

הגה: ואנו לא בקיאים בבדיקה ויש להתיר רק בהלכה יפה ד' אמות כמו שהלכה קודם שנפלה^ז.

הגה: הלכה יפה ואח"כ אינה יכולה ללכת דינה כשאר מסוכנת שנתבאר בסי' י"ז.

החיים אות ס"ה, מזבחי צדק.

ג. לאו דוקא רגליה אלא ה"ה ידיה אין חוששין ואפי' לכתחילה מותר לקנות בהמה זו מהגוי. כף החיים אות נ"ב. וכתב שם דה"ה אינה יכולה לעמוד על רגליה, שם אות נ"ג. וה"ה צולעת על רגל אחד, שם אות נ"ח.

ד. טור בשם הרשב"א, וה"ה אם נפלה אפי' בגובה של פחות מעשרה וגוררת רגליה צריכה בדיקת חוט השדרה.

ואם נפלה מאליה יותר מעשרה טפחים או הפילוה אחרים אפי' בפחות מעשרה דינה כנפולה בסי' נ"ח וטריפה, דאין אנו בקיאים בבדיקת החלל ואסורה לעולם. ש"ך ס"ק י"ב. ותרנגולים שאינם יכולים לעמוד על רגליהם וכשעומדים מסובבים ראשם ונופלים אסור לשוחטם דחיישינן שמא יש להם מים במוחם. כף החיים אות ס"א. ועוד שם באות ס"ב הביא דתרנגולים שרגליהם נפוחות אפי' בעצם התחתון אין לאכול מהם דשמא יש להם חולי והאוכל מהם בא לידי אותו חולי ולכן שומר נפשו ירחק מהם וחמירא סכנתא מאיסורא.

ה. כרב יהודה בגמ' דף נ"א. ולקולא, וכ"כ הרי"ף הרא"ש והרמב"ם בפ"ט מהלכות שחיטה משום דרבי ינאי ור' ירמיה בזבחים ע"ד סברי כוותיה.

ו. דוקא בידוע שנפלה אבל בלא ידוע וצולעת א"צ בדיקה, כדלעיל בסי' ל"ב. ש"ך ס"ק ח'.

ז. ה"ה בעוף אם הלכה מותרת. כף החיים אות ל'. אם תיכף ומיד אחרי הנפילה קמה והלכה בבהלה ובמרוצה ונראה שעדיין לא הרגישה בכאב שלה ואח"כ אינה יכולה ללכת יש להחמיר ולהטריף ואין דינה רק כמסוכנת. כף החיים אות ל"ד.

עין משפט ז.

יו"ד סימן נח סעיף יב

יב. גנבים שגנבו בהמה מהדיר אפי' השליכוה מעבר הגדר שהוא גבוה מאוד אין חוששין לה מפני שהם מכוונים להפילה על מתניה ^ה כדי שתוכל לרוץ לפניהם ^ט ע"כ בשעה שמחזירין אותה אם בגלל תשובה מחזירין אותה מותרים ^י שמכוונים להפילה בענין שלא יפסידנה אבל אם מחזירין אותה מחמת יראה חוששין לה.

עין משפט זא.

יו"ד סימן לב סעיף ו

ו. בהמה שהכו אותה על השדרה במקל על פני כל אורך השדרה ^ב כשרה. ולא חיישינן שמא נפסק החוט. ואם יש במקל קשרים חוששין למקום הקשרים, וכן אם לא הגיע המקל על פני כל השדרה, חוששין שראש המקל במקום סיומו מכה בכח ^ל, וה"ה בהיכה לרוחב השדרה חוששין ^מ שמא נפסק חוט השדרה וצריך בדיקה ^נ.

ה. גם בנפלה פתאום על מתניה אין חוששין לה. ש"ך ס"ק י"ח.
ט. אבל בספק אסורה דשמא הפילוה על צלעותיה. ש"ך ס"ק י"ח.
י. ואם ספק אם מחמת תשובה או מחמת יראה החזירה אסורה. ודוקא שיש צד יראה אבל באין צד כזה תלינן בתשובה. כף החיים אות ע"ד.
כ. מימרא דרב יהודה שם בדף נ"א. והיינו בהכאה גדולה שלא כדרך הרגיל. כף החיים אות מ"ג. ומ"מ צריכה הבהמה פירכוס בשחיטה,
ל. וה"ה נשבר המקל בשעת המכה. ב"י בשם הכלבו. ובמקום שחוששין צריכה שהייה מעט לעת ובדיקה בחוט השדרה, כ"כ הר"ן והביאו הב"י. ואף דכתב הרמ"א בס"י נ"ח סעיף ו' דאין אנו בקיאים בבדיקת ריסוק אברים מ"מ בבדיקת חוט השדרה אנו בקיאים. וכ"כ הט"ז בס"ק ד'.
מ. כל אלו שחוששין היינו בלא הלכה, אבל אם הלכה אחרי זה לא חיישינן, וי"א גם בהלכה צריכה בדיקה, ב"י בשם הר"ן, וכן עיקר. כף החיים אות מ"א.
נ. ואם נפלה לארץ אפי' בפחות מגובה עשרה לא מהני לה בדיקה דאין אנו בקיאים בבדיקת החלל אמנם אם הלכה הילוך יפה אח"כ ד' אמות מהני לה בדיקת חוט השדרה. כף החיים אות מ"ב.
אם הכו אותה על ראשה בכח גדול למהר הליכתה ורבעה במקומה ולא יכלה לעמוד ושחטו אותה שם תיכף להכאה אף שלא נמצא ריעותא בגולגולת מ"מ חוששין לריסוק אברים וטריפה. כף החיים אות מ"ח.

עין משפט ט.

יר"ד סימן טו סעיף ב.

ב. בהמה שילדה אם ידוע שכלו לו חודשיו ^ס דהיינו ט' חודשים לגסה וה' חודשים לדקה מותר מיד ביום שנולד ולא חיישינן שמא נתרסקו אבריו מהלידה. ואם אין ידוע שכלו לו חודשיו אסור משום ספק נפל עד תחילת ליל שמיני ^ע.

יר"ד סימן נח סעיף ג.

ג. ד. נפלה שאסורה אם לא עמדה אסור לשחוט אותה עד שתשהה מעת לעת, ואם שחטה בתוך זמן הזה אפי' בדקה ומצאו אותה שלמה מכל איבריה טריפה. ואם שהתה מעת לעת ואח"כ שחטה צריך לבודקה ^פ כנגד כל החלל כולו מקדקדה עד הירך אם ימצא טרפיות או נתרסק אבר מאבריה הפנמיים ונפסד צורתו הרי זו טריפה ^ז, אפי' נתרסק טחול או כליות שאם ניטלו כשרה הרי זו טריפה ^ק, חוץ מבית הרחם שאם נתרסק מותרת. והסימנים שהם הקנה והוושט אינם צריכים בדיקה שאין הנפילה ממעכת אותם.

ס. ובזמן הזה אין אנו בקיאים בכלל לו חודשיו ולכן לעולם צריך שיהיו ז' ימים. כף החיים אות ו'. ושבעה ימים אלו בעינין מעת לעת דוקא ובתשובת רע"א העלה דלא צריך מעת לעת. כף החיים אות ז'.

ע. ובדיעבד אם שחטו קודם ח' אסור לאכלו. בכף החיים אות ח'.

פ. ואנו לא בקיאים בבדיקה זו ואין להתיר אלא בהלכה. כמ"ש בסעיף ו' בהרמ"א. ואם נתערבה נפולה זו באחרות יש להחמיר עד שכולם ילכו ד' אמות הילוך יפה. כף החיים אות ט"ו.

צ. ודוקא בידוע שנפלה אבל בלא ידוע שנפלה ונמצא מרוסק אבר תולין בחולי. ט"ז ס"ק ג'.

ואם הוכה העוף כנגד הריאה שלו צריך בדיקה בריאה וע"כ אנו שאין בקיאים יש להטריף. ש"ך ס"ק ד'.

וגם הילוך לא מהני כיון שאין הריעותא רק בריאה, אבל החכמת אדם דעתו להתיר ע"י הליכה. כף החיים אות י"ז.

אבל בהוכחה הבהמה כנגד הריאה כיון שהצלעות מגינות בהליכה יש להכשיר אף לדעת המחמירין בעוף. כף החיים אות י"ט.

הוכחה הבהמה על ראשה ורבעה במקומה ולא עמדה ושחטוה טריפה דצריכה בדיקה ואין אנו בקיאים. שם אות כ'.

ק. מגמ' חולין נ"ד מרב נחמן משמיה דרב וצ"ל דקים ליהו לחז"ל דאם נתרסק הטחול או הכליות ע"י המכה זה גרע דלא תוכל לחיות וסופה לבוא לידי טרפיות, לא כן בניטל.

הגה: הוכחה באבן אינה צריכה בדיקה אלא נגד המקום שהוכחה שם ולא בשאר האברים.

דף נא:

עין משפט א. או"ח סימן תצח סעיף ה

ה. ז. עגל שנולד ביו"ט מותר לשוחטו אם האם עומדת לאכילה^ר, והוא שברור לנו שכלו לו חדשיו^ש.

הגה: ובענין ג"כ שהפריס על גבי קרקע שע"ז יצא מכלל ריסוק אברים^ת.

ה. ח. היו שבת ויו"ט סמוכים זה לזה, נולד בזה מותר בזה דלא שייך הכנה בלידת העגל^א.

עין משפט ג.ד. יו"ד סימן נח סעיף י

י. י. שור שהפילוהו לשחיטה אע"פ שנפל נפילה חזקה אין חוששין לו^ב מפני שנועץ צפורניו ומתחזק עד שמגיע לארץ.

הגה: ודוקא שלא קשרו כל רגליו^ג אבל אם כל רגליו קשורים בשעה

ר. דמוכן אגב אמו בשחיטה, מגמ' ביצה דף ו' ע"ב. והיינו שאם היה רוצה היה שוחט אותה ואוכלה עם האם.

ש. והיום אין אנו בקיאים בזה כמ"ש ביו"ד סי' י"ג סוף סעיף ג'. מ"א ס"ק ט', והוי ספק נפל דאסור לשוחטו עד תחילת ליל ח' ללידתו, וכלו לו חדשיו היינו ט' חדשים לגסה וחמשה לדקה. ועיין בבכורות ח' ע"א.

ת. ואף דאם נולד ביום חול מותר בו ביום ואין חוששין לריסוק אברים כמ"ש ביו"ד סי' ט"ו סעיף ב', מ"מ ביו"ט חוששין. מ"א ס"ק י'. משום דנמצא שהוא שחט ביו"ט שלא לצורך.

א. ולא דמי לביצה דחשיב הכנה כמ"ש בסי' תקי"ג סעיף ה', דולד בהמה הוא טוב לאכילה וראוי כשנמצא במעי אמו לאחר שנשחטה כמו באחר לידה, אבל בביצה טובה יותר כשנולדה מאשר נמצאה בתוך התרנגולת.

ב. אפי' גבוה עשרה טפחים. כנה"ג.

ג. משמע דאפי' קשרו ג' רגליו אין חוששין. וכ"הב"ח. ש"ך ס"ק י"ג. ויש מחמירין והמנהג לקשור שני ידים לבד ובדיעבד היכא שקשרו ג' רגליים יש להכשיר. כף החיים אות נ"ז.

שהפילוהו חוששין לו ^ד.

עין משפט ה. יו"ד סימן נח פעיף ד

ה. עמדה תוך מעת לעת די לה בבדיקה ^ה.

הגה: ודוקא שעמדה מעצמה אבל העמידוהו לאו כלום.

עין משפט ו. יו"ד סימן נח פעיף ו

עיינ לעיל דף נא. עין משפט ה.ו.

עין משפט ז.ז. יו"ד סימן נח פעיף ג

עיינ לעיל דף נא. עין משפט ט.

עין משפט ט.י.כ. יו"ד סימן נח פעיף ז

ז. ח. עוף שנחבט על פני המים ^י אם שט מלא קומתו ממטה למעלה נגד זרימת המים אין חוששין לו, אבל שט עם זרם המים חוששין לו ^ז וצריך בדיקה אבל אם קדם לשוט לפני הקש או תבן שמהלכים על פני המים אפי' עם זרם המים אין חוששין לו ^ח.

ד. אפי' בפחות מעשרה כיון שהפילוהו אחרים. ש"ך ס"ק ט"ו. ודוקא שהפילוהו בבת אחת אבל לאט אין חוששין.
ה. אפי' עמדה ושהתה מעת לעת צריכה בדיקה ואנו שאין בקיאים בבדיקה לא מהני עמדה וגם שהתה רק בעינן הלכה. ש"ך ס"ק ה'.
ו. היינו נפל בעל כורחו למים. רש"י חולין נ"א ע"ב. והיינו שנחבט בכח אדם ולא עצר כח בכנפו למנוע החבטה. פר"ח אות ט"ו.
ז. ובאגמים שהמים עומדים די כל ששט מלא קומתו. ש"ך ס"ק י'.
ח. דמוכחא מילתא דמכחו הוא הולך.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com